

MÅL:

Ett samhälle fritt från
narkotika och dopning,
med minskade medicinska
och sociala skador orsakade
av alkohol och med ett
minskat tobaksbruk.

STRATEGI OCH HANDLINGSPLAN

för ANDT-arbetet i Stockholms län 2012–2015

Alkohol
Narkotika
Dopning
Tobak

ANDT

Innehåll

FÖRORD	3
Förkortningar och begrepp	4
EN NATIONELL STRATEGI FÖR ALKOHOL-, NARKOTIKA-, DOPNINGS- OCH TOBAKS- POLITIKEN 2012–2015.....	5
ANDT-VANOR I STOCKHOLMS LÄN	8
UPPFÖLJNING	14
HANDLINGSPLAN	15
HÅLLBART OCH LÅNGSIKTIGT ANDT-FÖREBYGGANDE ARBETE	15

Mål 1:	Tillgång till narkotika, dopningsmedel, alkohol och tobak ska minska	16
Mål 2:	Barn ska skyddas mot skadliga effekter orsakade av alkohol, narkotika, dopning eller tobak	21
Mål 3:	Antalet barn och unga som börjar använda narkotika och dopningsmedel eller debuterar tidigt med alkohol eller tobak ska minska	24
Mål 4:	Antal personer som utvecklar skadligt bruk, missbruk eller beroende av alkohol, narkotika, dopningsmedel eller tobak ska minska	30
Mål 5:	Personer med missbruk eller beroende ska ha ökad tillgång till vård och stöd av god kvalitet	34
Mål 6:	Antalet döda och skadade på grund av sitt eget eller andras bruk av alkohol, narkotika, dopningsmedel eller tobak ska minska	37
Mål 7:	En folkhälsobaserad och restriktiv syn på ANDT inom EU och internationellt	41

ANDT

Förord

Arbetet med att förebygga användning av alkohol, narkotika, dopning och tobak (ANDT-arbete) samt att minska de skador och problem som denna användning för med sig har varit prioriterat i Stockholms län under många år.

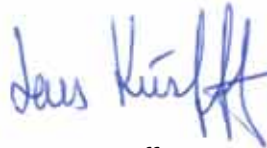
I en gemensam strategi och handlingsplan har våra myndigheter tagit ytterligare ett steg gällande samverkan och samsyn i ANDT-arbetet. Syftet med den regionala strategin är att, utifrån en kartläggning av det regionala ANDT-arbete som pågår, gemensamt lyfta fram utvecklingsområden för länet och att bidra till att den nationella ANDT-strategin ska bli verklighet i Stockholms län. För de utvecklingsområden som ska prioriteras har en handlingsplan tagits fram som tydliggör vad som ska göras och av vem. Fokus är på det förebyggande arbetet snarare än på det som görs inom vård och behandling.

Vi har utgått från hur situationen ser ut i vårt län där vi ser en minskande tobaks- och alkoholanvändning men samtidigt en oroväckande hög användning av narkotika bland framför allt våra ungdomar. De mål och insatser som presenteras i detta dokument är resultatet av en process där vi kartlagt pågående arbete och försökt identifiera styrkor och prioritera utvecklingsområden inom länets ANDT-arbete. Organisationerna är stora, experterna många och utvecklingspotentialen enorm i Sveriges mest folkrika län.

Stockholm 2012

Chris Heister
Landshövding
Länsstyrelsen
i Stockholm

Lars Kristoffersson
Kompetenscenterchef
Tullverkets
Brottsbekämpning

Catarina Andersson Forsman
Hälso- och sjukvårdsdirektör
Stockholms läns landsting

Mats Löfving
Länspolismästare
Polismyndigheten
i Stockholms län

Förkortningar och begrepp

AAS	Ansvarsfull Alkoholservering	MHV	Mödrahälsovård
ADAD	Strukturerad intervjumetod för bedömning av unga missbrukare och unga med social problematik	MI	Motiverande samtal
ANDT	Alkohol, narkotika, dopning, tobak	Monitorstudien	Mäter utveckling och omfattning av den totala alkoholanskaffningen (totala konsumtionen) i Sverige
ASI	Strukturerad intervjumetod för bedömning av unga missbrukare och unga med social problematik	MUMIN	Maria Ungdom Motiverande Intervention
AUDIT	Standardiserat frågeformulär om alkoholkonsumtion	SORAD	Centrum för socialvetenskaplig alkohol- och drogforskning
BHV	Barnhälsovård	KSL	Kommunförbundet Stockholms län
BROMS-studien	Studie om Barns rökning och miljö i Stockholms län	SKL	Sveriges kommuner och landsting
BVC	Barnvårdscentral	SLL	Stockholms läns landsting
CAN	Centralförbundet för alkohol- och narkotikaupplysning	SMADIT	Samverkan mot alkohol och droger i trafiken
CES	Centrum för epidemiologi och samhällsmedicin vid Stockholms läns landsting	STAD	Stockholm förebygger alkohol och drogproblem, vid SLLs Centrum för Psykiatrforskning
CeFAM	Centrum för allmänmedicin vid Stockholms läns landsting	UngDOK	Dokumentationssystem för vårdenheter som arbetar med unga med missbruksproblematik
DUDIT	Standardiserat frågeformulär om droger		
FHI	Statens folkhälsoinstitut		
HAP	Haschavvänjningsprogrammet, en behandling mot cannabisberoende		
HSF	Hälso- och sjukvårdsförvaltningen, Stockholms läns landsting		
KI	Karolinska Institutet		
Kollegialt lärande	Projekt för att sprida metoder för tobakstillsyn		

En nationell strategi för alkohol-, narkotika-, dopnings- och tobakspolitiken 2012–2015

Våren 2011 antogs *”En samlad strategi för alkohol-, narkotika-, dopnings- och tobakspolitiken”* av Sveriges riksdag. Här anges riktningen för ANDT-politiken under åren 2011–2015. Med en femårig samlad strategi vill regeringen öka förutsättningarna för långsiktighet, ökad samordning och samverkan mellan myndigheter och andra aktörer. För att förverkliga ANDT-politiken, enligt inriktningen i strategin, krävs insatser från myndigheter, kommuner och landsting, näringsliv, idéburna organisationer och det övriga civila samhället.

Det övergripande målet är:

”Ett samhälle fritt från narkotika och dopning, med minskade medicinska och sociala skador orsakade av alkohol och med ett minskat tobaksbruk”.

Det övergripande målet bygger på visionen om ett samhälle där alla ska kunna växa upp och leva utan risk att skadas på grund av sitt eget eller andras bruk av alkohol, narkotika, dopningsmedel eller tobak.

Följande sju långsiktiga mål har stakats ut för arbetet:

- 1** Tillgång till narkotika, dopningsmedel, alkohol och tobak ska minska
- 2** Barn ska skyddas mot skadliga effekter orsakade av alkohol, narkotika, dopning eller tobak
- 3** Antalet barn och unga som börjar använda narkotika och dopningsmedel eller debuterar tidigt med alkohol eller tobak ska successivt minska
- 4** Antalet personer som utvecklar skadligt bruk, missbruk, eller beroende av alkohol, narkotika, dopningsmedel eller tobak ska successivt minska
- 5** Personer med missbruk eller beroende ska ha ökad tillgänglighet till vård och stöd av god kvalitet
- 6** Antalet döda eller skadade på grund av sitt eget eller andras bruk av alkohol, narkotika, dopningsmedel eller tobak ska minska
- 7** En folkhälsobaserad och restriktiv syn på ANDT inom EU och internationellt

För vart och ett av de långsiktiga målområdena har ett antal prioriterade insatser stakats ut.

Från nationell till regional strategi

I Stockholms län finns goda skäl för att prioritera ANDT-arbetet både ur ett hälsofrämjande, förebyggande, brottsbekämpande, behandlande och rehabiliterande perspektiv. Det är landets folkrikaste region, tillgången till alkohol och droger är större än i många andra delar av landet och regionen växer med 20–30 000 personer årligen. De aktörer som har ett regionalt ansvar för ANDT-arbetet i Stockholms län har därför gemensamt tagit fram

en strategi som följer samma målstruktur som den nationella strategin för perioden 2011–2015. Syftet med den regionala strategin är att, utifrån en kartläggning av det regionala ANDT-arbete som pågår, gemensamt lyfta fram utvecklingsområden för länet och att bidra till att den nationella ANDT-strategin ska bli verklighet i Stockholms län.

För de utvecklingsområden som ska prioriteras har en handlingsplan tagits fram som tydliggör vad som ska göras och av vem. Fokus är på det förebyggande arbetet snarare än på det som görs inom vård och behandling.

De mål och insatser som beskrivs här omfattar insatser från de regionala myndigheterna polis, landsting, tull och länsstyrelse. Övriga samverkansaktörers åtaganden och insatser inom ANDT-arbetet beskrivs och regleras inom respektive organisations styrdokument.

Aktörer i det regionala samarbetet är Polismyndigheten, Stockholms läns landsting (SLL), Tullverket, Länsstyrelsen, Kommunförbundet Stockholms län (KSL), Stockholms stad och Centralförbundet för alkohol- och narkotikaupplysning (CAN).

Kommunernas förebyggande arbete

Det ANDT-förebyggande arbetet som bedrivs på lokal nivå regleras inte i den regionala strategin och handlingsplanen men däremot har både länsstyrelsen och SLL ett uppdrag och ansvar att stödja kommunerna i deras ANDT-arbete. Kontinuerlig dialog förs med kommunala representanter för att fånga upp lokala behov kring stöd för både tillsynsarbete och det övriga förebyggande arbetet inom ANDT-området.

Utvecklingsområden

Förutom det som finns formulerat i handlingsplanen har kartläggningsarbetet visat att det finns ytterligare områden som är angelägna att utveckla. Handlingsplanen kan därför komma att kompletteras fram till 2015. Exempel på dessa områden är:

- Att hitta former för att tydligare sammanlänka forskning och praktik inom ANDT-området
- Att förstärka det ANDT-förebyggande arbetet vid universitet och högskolor
- Arbetet mot dopning

UTMANING:

Att omvandla den övergripande och nationella ANDT-strategin till en vägledning för arbetet i vårt län, både regionalt och lokalt.

Foto: Christina Fagergren

ANDT-vanor i Stockholms län

Det finns i huvudsak tre undersökningar som används för att följa länets utveckling inom ANDT-området på befolkningsnivå.

Stockholms läns landsting genomför sedan 1998 en **folkhälsoenkät** vart fjärde år och den senaste undersökningen gjordes 2010. I enkäten deltar 18–84-åringar som är bosatta i länet¹. Fördjupade kunskaper om alkoholkonsumtion bland länets vuxna invånare fås också från **Monitorundersökningen**, som genomför telefonintervjuer med 16–80-åringar i hela landet.

Stockholmsenkäten genomförs vartannat år bland elever i grundskolans årskurs nio och gymnasiets år två och omfattar bland annat en rad frågor om ANDT-vanor². År 2012 deltog 18 kommuner i länet och cirka 22 800 elever besvarade enkäten. På nationell nivå genomförs drogvaneundersökningar årligen i motsvarande årskurser av CAN³.

TOBAK

I Sverige finns cirka en miljon personer som är dagligrökare. Hälften av alla rökare beräknas dö i förtid till följd av sin rökning. De förlorar i genomsnitt tio år på grund av sin rökning⁴.

Allt färre vuxna i Stockholms län röker dagligen och 2010 uppgav 13 procent av såväl kvinnor som män (18–84 år) att de var dagligrökare. Rökningen är ojämnt fördelat i befolkningen och bland rökarna finns en överrepresentation av personer med låg utbildningsbakgrund och personer som upplever dålig fysisk och/eller psykisk hälsa. Snusande förekommer dagligen hos tre procent av kvinnorna och 17 procent av männen i Stockholms län.

I Stockholms län använder knappt var femte niondeklassare tobak dagligen eller ibland. Flickorna röker i högre utsträckning än pojkarna, som i sin tur snusar mer. Användningen har minskat bland såväl pojkar som flickor i merparten av länets kommuner sedan 2008 och 2010. I gymnasiet använder drygt en tredjedel av flickorna och pojkarna tobak regelbundet. Tillgängligheten till tobak är hög och mer än fyra av tio tobaksanvändare i årskurs nio uppger att de själva kan köpa tobak i butik eller kiosk.

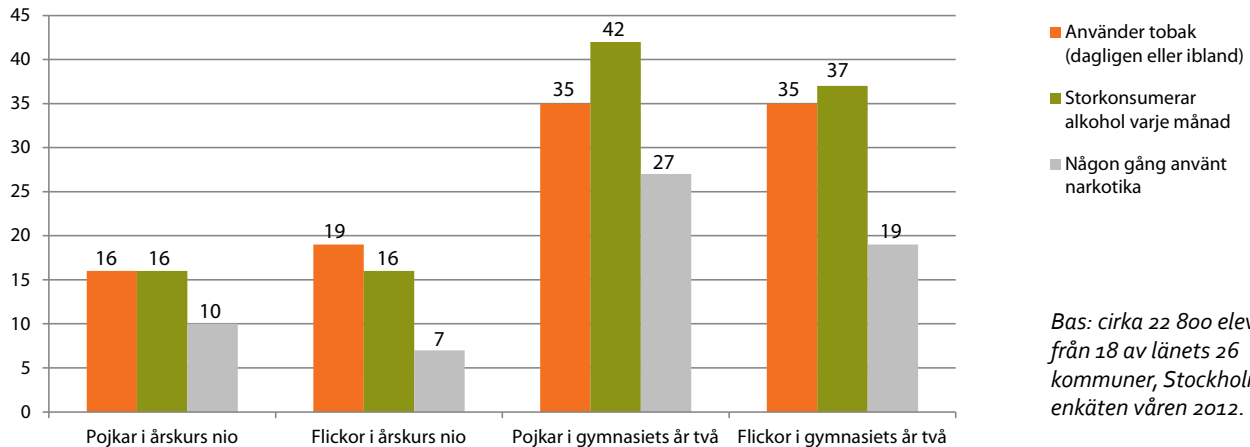
1 Folkhälsorapport 2011, Stockholms läns landsting, www.folkhalsoguiden.se

2 Stockholmsenkäten, Länsstyrelsen i Stockholms län, www.lansstyrelsen.se/stockholm/stockholmsenkaten

3 Skolelevers drogvanor, CAN, www.can.se

4 Folkhälsan i Sverige, Årsrapport 2012, Statens folkhälsoinstitut

Andel elever i årskurs 9 och gymnasiet år 2 som använder tobak (dagligen eller ibland), storkonsumerar alkohol (minst en gång i månaden) och som någon gång använt narkotika (%)

Bas: cirka 22 800 elever från 18 av länets 26 kommuner, Stockholms-enkäten våren 2012.

ALKOHOL

I Stockholms län minskade den totala alkoholkonsumtionen bland vuxna mellan 2001 och 2009 med 12 procent, men konsumtionen är fortfarande högre i länet än i hela landet. Enligt Folkhälsoenkäten 2010 minskade andelen riskkonsumenter av alkohol mellan 1998 och 2010 i Stockholms län, i åldersgruppen 20–64 år bland män från 29 till 26 procent och bland kvinnor från 25 till 22 procent. Enligt Monitorprojektet minskade andelen riskkonsumenter i åldersgruppen 18–80 år mellan 2004 och 2010, bland män från 21 till 16 procent och bland kvinnor från 13 till 11 procent.

Andelen ungdomar som dricker alkohol har minskat de senaste åren både i landet och i länet och 2012 uppgav drygt hälften av pojkarna och knappt hälften av flickorna i årskurs nio att de inte dricker alkohol. 16 procent av niondeklassarna storkonsu-

merar alkohol (motsvarande en hel flaska vin per tillfälle) vid minst ett tillfälle i månaden. I gymnasiets år två avstår drygt en femtedel alkohol helt och hållet medan ungefär fyra av tio storkonsumerar alkohol varje månad. Vanligast är att ungdomarna fått tag i alkohol från kamrater eller kamraters syskon.

NARKOTIKA OCH DOPNING

De vanligaste narkotikapreparaten bland såväl vuxna som unga i Stockholms län är cannabis (antingen som hasch eller som marijuana). Användningen är generellt högre bland män än bland kvinnor och Folkhälsoenkäten 2010 visar en ökning av andelen vuxna i Stockholms län som det senaste året rökt hasch (2004) och använt hasch/marijuana (2010). Bland män 18–24 år ökade andelen från 11 till 16 procent, bland män 25–34 år från 6 till 10 procent och bland kvinnor 25–34 år från 2 till 5 procent.

Narkotikaanvändningen är betydligt högre bland unga i Stockholm än bland jämnåriga i landet som helhet. 2012 uppgav tio procent av pojkarna och sju procent av flickorna i länets årskurs nio att de någon gång använt narkotika. Motsvarande siffror för gymnasieeleverna är 27 respektive 19 procent. Bland de gymnasieelever som inte använt narkotika har nästan fyra av tio haft möjlighet att pröva.

Användningen av dopningspreparat är inget stort problem på befolkningsnivå, men i vissa grupper är förekomsten högre⁵. Exempelvis finns studier som pekar på att cirka fyra procent av männen som tränar på gym någon gång använt dopningspreparat. Enligt Stockholmsenkäten 2012 uppgav tre procent av pojkarna och en procent av flickorna i gymnasiet att de använt dopningspreparat utan läkares ordination.

Uppföljning av lokalt förebyggande arbete

En uppföljning av det ANDT-förebyggande arbetet samt tillsynsarbetet enligt alkohol- och tobakslagarna som genomförs i landets kommuner rapporteras årligen in till Statens folkhälsoinstitut. Det förebyggande arbetet i länets kommuner kan utifrån Länsrapporten för 2011 sammanfattas med att det i Stockholms län finns bättre förutsättningar för att bedriva ett långsiktigt och strukturerat förebyggande arbete än i landet som helhet och här utförs också betydligt fler insatser. Stockholms läns kommuner har i högre utsträckning än i landet som helhet alkohol- och drogpolitiska program, styrgrupper för ANDT-arbetet och avsatta tjänster för att samordna och utveckla det kommunala

arbetet. Bland de utmaningar vi ser i länet finns att uppdatera gamla politiska program, att tydligare följa upp och utvärdera det förebyggande arbetet, fortsätta stärka samordnarrollen samt att tydliggöra samverkan mellan kommun och andra aktörer i det drog- och brottsförebyggande arbetet.

Rollfördelning i länssamarbetet

LÄNSSTYRELSEN

- Regional samordning och samverkan
- Stöd till kommunernas tillsynsarbete och förebyggande arbete
- Länk mellan lokal, regional och nationell nivå
- Tillsyn över kommunernas tillsyn av alkohol- och tobakslagen

POLISEN

- Tillgänglighetsbegränsande åtgärder inklusive tillsyn över alkohol- och tobakslagen
- Bekämpa narkotika samt illegal handel med alkohol, tobak och dopningspreparat
- Informationsöverföring, framför allt till socialtjänsten
- Sluss till vård, exempelvis genom MUMIN och SMADIT
- Bekämpa rattfylleri- och drograttfylleribrott
- Våldsförebyggande insatser
- Samverkan med kommunerna i länet kring socialt- och brottsförebyggande arbete

⁵ Leifman H och Rehnman C, Kartläggning av dopningsförekomst bland gymtränande i Stockholms län, STAD 2008 (Rapport 35)

STOCKHOLMS LÄNS LANDSTING

- Epidemiologisk bevakning
- Uppföljning av den nationella ANDT-strategin regionalt
- Metodutveckling och forskning
- Stöd till kommunernas förebyggande arbete
- Stöd till implementeringen av Socialstyrelsens nationella riktlinjer för sjukdomsförebyggande metoder, i första hand när det gäller tobaksbruk och riskbruk av alkohol
- Adekvat stöd, vård och behandling

TULLVERKET

- Bekämpa illegal införsel av alkohol, narkotika, dopningspreparat och tobak
- Bekämpa rattfylleribrott

STOCKHOLMS STAD

Stockholms stad ingår som enda kommun i läns-samarbetet. Stockholms stad har inget regionalt ansvar men omfattar befolkningsmässigt ungefär hälften av länet. Stockholms stads roll i läns-samarbetet är till stor del att bevaka och bidra med synpunkter från det kommunala perspektivet.

Stadens åtaganden inom ANDT-området finns formulerade i det så kallade STAN-programmet (Stockholm förebygger Alkohol- och Narkotika-problem).

CENTRALFÖRBUNDET FÖR ALKOHOL- OCH NARKOTIKAUPPLYSNING (CAN)

CAN är en nationell organisation och bidrar med aktuell kunskap och omvärldsbevakning inom området samt har en viktig roll i arbetet med uppföljningen av den nationella ANDT-strategin. CAN är dessutom en paraplyorganisation för många idéburna organisationer.

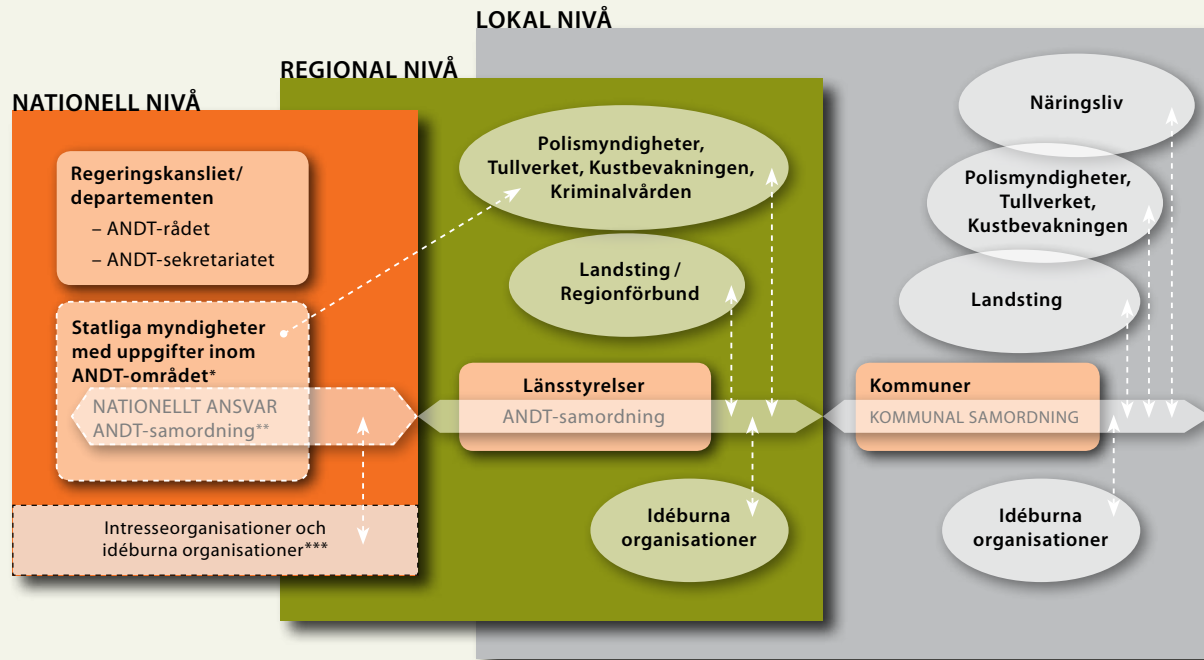
KOMMUNFÖRBUNDET STOCKHOLMS LÄN (KSL)

KSL är en intresseorganisation för kommunerna i länet. KSL har tillsammans Stockholms läns landsting arbetat fram "Policy för att förebygga och behandla missbruk och beroende" som antagits av SLL och länets samtliga kommuner. Inom policyns ram ingår delar av arbetet som lyfts inom ANDT-strategin. Policyn gäller 2008–2013 och föreslås förlängas till och med 2015.

ANDT-strategins spridning och användning regionalt och lokalt

Att sprida och förankra den nationella strategi som tagits fram av regeringen för ANDT-politiken för åren 2011–2015 till länets regionala och lokala aktörer är ett pågående arbete för läns-samarbetet för ANDT-frågor i Stockholms län och för Länsstyrelsen i synnerhet.

Samordningsstrukturer på nationell, regional och lokal nivå

*/ Rikspolisstyrelsen, Åklagarmyndigheten, Ekobrottsmyndigheten, Skatteverket, Kriminalvården, Kronofogdemyndigheten, Tullverket, Kustbevakningen, Konsumentverket, Trafikverket, Transportstyrelsen, Socialstyrelsen, Statens institutionsstyrelse, Statens skolverk, Ungdomsstyrelsen och Läkemedelsverket

**/ Statens folkhälsoinstitut

***/Arbetsgivar-/intresseorganisationer, riksorganisationer för alkohol-, narkotika-, dopnings- och/eller tobaksfrågor, brukar- och patientorganisationer, folkbildningsverksamheter, idrotts- och friluftorganisationer med flera med ANDT-inriktning

Uppföljning

Ett nationellt arbete pågår för att ta fram ett användbart och effektivt system för att följa upp den nationella ANDT-strategin. I länet ska en sammanställning och analys av regionala indikatorer för ANDT-arbete göras vartannat år av Stockholms läns landsting i samarbete med KSL och Länsstyrelsen. Detta kan ses som löpande effektutvärdering av de mål och insatser som prioriterats. Utöver detta kommer en årlig uppföljning av de insatser som prioriterats också genomföras.

Angränsande styrdokument

Denna strategi och handlingsplan gör inte anspråk på att omfatta allt ANDT-arbete i länet. Det finns områden som tangerar ANDT-arbetet men som bedrivs i en annan kontext och av andra aktörer. Här nedan finns hänvisningar till några andra relevanta strategier/handlingsplaner/styrdokument som på ett eller annat sätt berör ANDT-frågorna ur ett länsperspektiv.

STOCKHOLMS LÄNS LANDSTING:

- Policy för att förebygga och behandla missbruk och beroende – Samverkan mellan kommunerna och SLL i Stockholms län (2008)
- Handling för hälsa 2012–2014 – Handlingsplan för SLL:s folkhälsopolicy
- Folkhälsopolicy för Stockholms läns landsting (2005, uppdaterad 2012)
- Handlingsprogram Omhändertagande av våldsutsatta kvinnor (2005)

KOMMUNFÖRBUNDET STOCKHOLMS LÄN:

- Policy för att förebygga och behandla missbruk och beroende – Samverkan mellan kommunerna och SLL i Stockholms län (2008)
- STAN-programmet för Stockholms stad

HANDLINGSPLAN

Hållbart och långsiktigt ANDT-förebyggande arbete

Under "uppföljning" beskrivs hur vi ska säkerställa att respektive insats genomförs.
Tips till lokala aktiviteter riktar sig till kommuner som är intresserade.

Upprätthållen och utvecklad organisation av det regionala ANDT-förebyggande arbetet

INSATSER	ANSVARIG	UPPFÖLJNING
Regelbundna möten inom länssamarbetet för ANDT-förebyggande arbete	Länsstyrelsen i samverkan med andra regionala aktörer	Antal möten, uppföljning av "Strategi och handlingsplan 2012–2015"
Berörda länsaktörer lyfter ANDT-frågorna i egen verksamhetsplan	Respektive myndighet och aktör	Rapportering vid möten inom länssamarbetet, sammanställning i dokument om spridning av ANDT-strategin
Utveckla samverkan med andra satsningar och aktörer i länet som tangerar ANDT-frågorna	Länssamarbetet inom ANDT-frågor	Rapport vid möten inom länssamarbetet
Utveckla samverkan med ideella organisationer genom bildande av referensgrupp	Länssamarbetet inom ANDT-frågor	Antal möten, antal deltagande organisationer

Mål 1:

**Tillgång till narkotika,
dopningsmedel, alkohol
och tobak ska minska.**

Upprätthållen och utvecklad organisation av det lokala ANDT-arbetet

INSATSER	ANSVARIG	UPPFÖLJNING
Erbjuda nätverksträffar för ökad kompetens och erfarenhetsutbyte för preventionssamordnare	Länsstyrelsen, SLL (CES) och Stockholms stad	Antal träffar och deltagare, utvärderingar av träffarna
Erbjuda nätverksträffar för ökad kompetens och erfarenhetsutbyte för tillsynshandläggare tobak och alkohol	Länsstyrelsen	Antal träffar och deltagare, utvärderingar av träffarna
Regionalt stöd till lokala samordningsfunktioner och tillsynsansvariga	Länsstyrelsen	Uppföljning av insatser, brukarundersökning
Bidra med statistik och underlag till regionala och lokala nulägesbilder	Länssamarbetet	Antal regionala och lokala kartläggningar som används
Erbjuda utbildningsinsatser utifrån behov	Länssamarbetet	Antal utbildningsdagar och deltagare
Stöd till kommunerna i framtagande och revidering av ANDT-politiska dokument och handlingsplaner	Länsstyrelsen	Antal kommuner med aktuella ANDT-politiska dokument och handlingsplaner
Stöd till kommunerna i processarbete kring ANDT-arbete genom genomförande av Community Readiness mätning, återkoppling och förslag på insats	Länsstyrelsen, SLL (CES)	Antal kommuner som genomför Community Readiness mätning

TIPS LOKALA AKTIVITETER

- Särskilt utsedd samordningsfunktion med tydligt mandat
- Styrgrupp för ANDT-arbetet med representation från ledningsnivå
- Aktuella kartläggningar av den lokala situationen som underlag för insatser och planering
- Förankrade och väl kända mål- och styrdokument
- ANDT-arbetet en del av ordinarie mål- och budgetarbete

En effektiv och samordnad alkohol- och tobakstillsyn

INSATSER	ANSVARIG	UPPFÖLJNING
Länets samtliga 26 kommuner ska få ett tillsynsbesök gällande alkohol och tobakslagarna vartannat år av Länsstyrelsen	Länsstyrelsen	Antal genomförda tillsynsbesök
Bidra till att metoden Ansvarsfull alkoholservering utvecklas, sprids och vidmakthålls i länets kommuner	Länsstyrelsen i samverkan med referensgrupp för Ansvarsfull alkoholservering	Enkätundersökning, antal möten i referensgrupp och utbildningstillfällen
Sprida erfarenheter från det utvecklingsarbete kring tobakstillsyn som Länsstyrelsen ansvarar för, "Kollegialt lärande" och näringens egenkontroll	Länsstyrelsen	Antal kommuner/stadsdelar som tagit del av erfarenheterna i projektet "Kollegialt lärande"
Regelbundna gemensamma träffar för preventions-samordnare och alkohol- och tobakshandläggare för att utveckla samverkan mellan tillsyns- och samordningsfunktionerna i kommunerna	Länsstyrelsen	Antal träffar och deltagare, utvärdering av träffarna
Erbjuda utbildningsinsatser för förtroendevalda och tjänstemän för att öka kunskapen om alkohol- och tobakslagarna, Ansvarsfull tillståndsgivning	Länsstyrelsen	Antal kommuner som tagit del av Ansvarsfull tillståndsgivning, uppföljning av varje utbildningstillfälle
Erbjuda utbildningsinsatser för tillsynshandläggare och poliser för att öka kunskapen om alkohol- och tobakslagarna och tillsynsarbetet	Länsstyrelsen, Polismyndigheten	Antal utbildningstillfällen och deltagare, utvärdering av utbildningsdagarna
Utbilda tillsynshandläggare i att planera och utföra kontrollköp av folköl och tobak (om kontrollköp införs)	Länsstyrelsen	Antal utbildningstillfällen och antal deltagare

TIPS LOKALA AKTIVITETER

- Regelbunden tillsyn av alla butiker som säljer tobak och folköl vid ett eller flera tillfällen per år utifrån riskbedömning
- Arbeta utifrån metoden Ansvarsfull Alkoholserverings alla delar: samverkan mellan myndighet och bransch, utökad tillsyn och utbildning av serveringspersonal
- Samordning av gemensamma tillsynsinsatser mellan kommuner och olika myndigheter som Polisen och Skatteverket

En effektiv brottsbekämpning av illegal handel / En bekämpning av illegal försäljning via digitala medier

INSATSER	ANSVARIG	UPPFÖLJNING
Fortsatt hög prioritet för att minska illegal handel och införsel av ANDT såväl vid gränser som via post och e-handel som inne i landet avseende punktskattepliktiga varor samt bekämpning av grov organiserad brottslighet	Tullverket, Polismyndigheten	Uppföljning av genomförda insatser inom respektive myndighet
Sprida och förankra arbetet enligt Kronobergsmodellen i länets alla kommuner för ökad lagföring av dem som tillhandahåller alkohol till minderåriga	Polismyndigheten	Antal lagförda brott
Kampanjinsatser för att öka medvetenheten bland vuxna om ungdomars tillgång till alkohol	Länsstyrelsen	Antal kampanjinsatser, kampanjuppföljningar
Regelbundna möten med den regionala gruppen "Samverkan mot illegal tobak"	Länsstyrelsen i samverkan med Polisen, Tullverket, Skatteverket, kommuner	Antal möten, gemensamma utvecklingsområden Rapportering till länsamarbetet

TIPS LOKALA AKTIVITETER

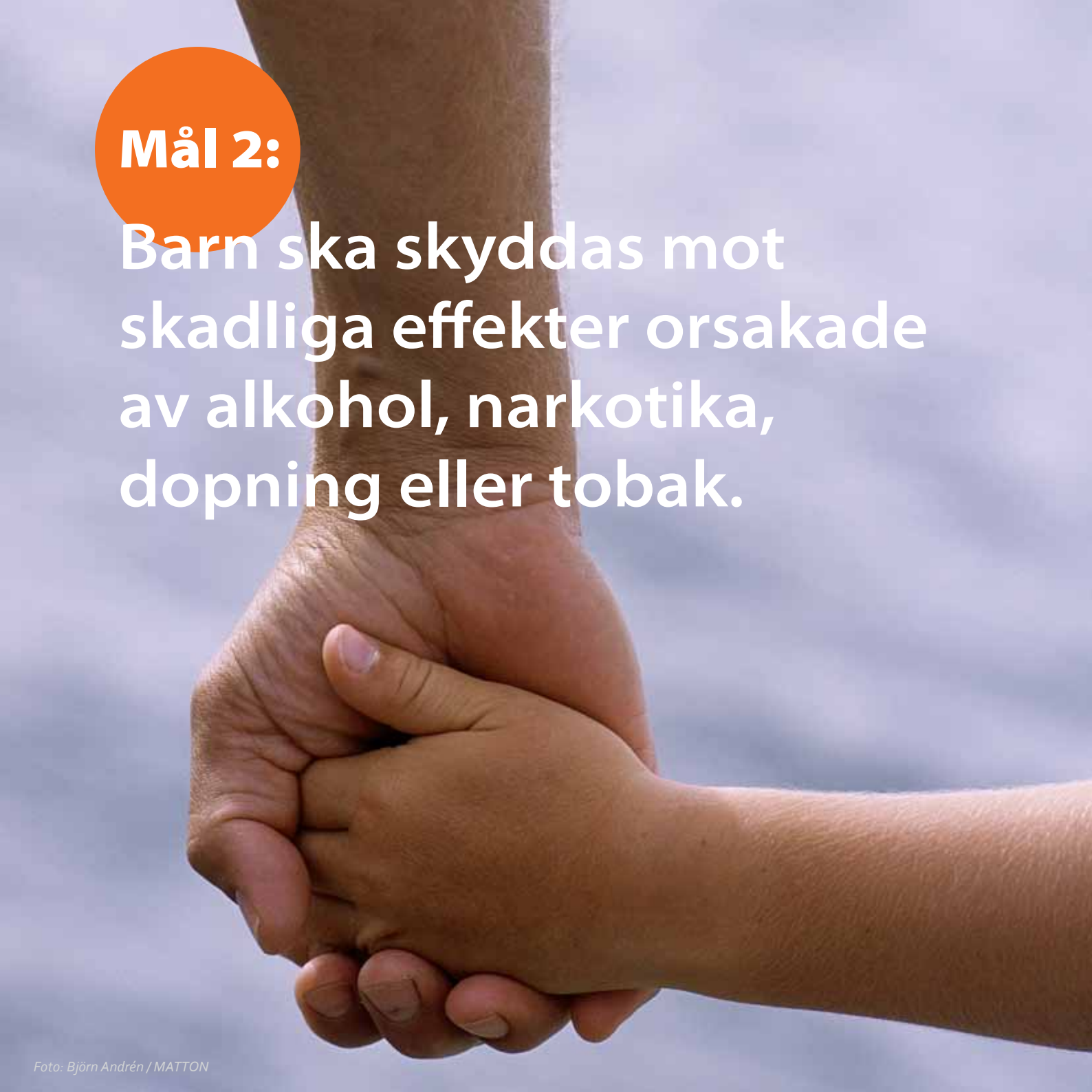
- Antilangningskampanjer
- Kronobergsmodellen
- Kartläggning om det finns näthandelssidor för tobak eller alkohol med säte i den aktuella kommunen och i så fall tillsyn av dessa
- Utbildning/information om droger som säljs via Internet
- Samverkan med postutlämningsställen

En fungerande lokal och regional samverkan och samordning mellan ANDT-förebyggande och brottsförebyggande arbete

INSATSER	ANSVARIG	UPPFÖLJNING
Översyn av samverkan mellan kommun och polis i länet kring exempelvis ungdomar, systemhotande brottslighet och brottsofferverksamhet - Arbeta för att samverkansavtal ska finnas i samtliga av länets kommuner - Arbeta för att länets chefssamråd samordnar det brott- och drogförebyggande arbetet	Polismyndigheten i samverkan med Länsstyrelsen och kommunerna	Direktiv för översynen tas fram 2012 Antal kommuner med samverkansavtal Rapportering från polismyndigheten och kommuner, överenskommelser chefssamråden
Kontaktpoliser tilldelade till alla grund-, gymnasie- och friskolor	Polismyndigheten i samverkan med kommunerna	Återrapportering av kontaktpolisverksamhet
Utvecklingsarbete mot cannabis inom ramen för Trestad 2 - TobaksEffekt - Kvalitetsstandarder för förebyggande arbete - Utbildning av vuxna i ungas närhet, "Ungdom i storstad" - Uppföljning och analys genom UngDOK - Interaktiv ungdomsportal	Stockholms stad i samarbete med Malmö stad och Göteborgs stad och med stöd av Polismyndigheten, Maria Ungdom vid SLL och Länsstyrelsen genom en nationell referensgrupp	Återrapportering från Trestad 2 till Socialdepartementet samt referensgruppen för nationella cannabissatsningen
Kunskapscentrum inom området våld i nära relationer ska inrättas för att stödja landstingets arbete och verka för samordning med olika samverkanspartners. Verksamheten etableras och utreds under 2013.	SLL	Antal genomförda utbildningar Antal deltagare i utbildningar Antal verksamheter med skriftliga rutiner Rapport februari 2014 från Socialstyrelsens tillsyn som genomförs under 2013.

TIPS LOKALA AKTIVITETER

- Nära samverkan mellan polis, skola, socialtjänst, ANDT-samordnare samt alkohol- och tobaks-handläggare
- Väl förankrade samverkansavtal mellan kommun och polis med utgångspunkt i lokala kartläggningar och behov
- Samla ANDT-, brottsförebyggande och folkhälsofrågor i samma styr- och arbetsgrupp

The background of the entire slide is a photograph of two hands, one larger and one smaller, clasped together in a supportive grip. The hands are positioned vertically, with the larger hand at the top and the smaller hand at the bottom. The skin tone is a warm, light brown. The background is a clear, bright blue sky with some very light, wispy clouds. In the top left corner, there is an orange circle containing the text 'Mål 2:'.

Mål 2:

Barn ska skyddas mot
skadliga effekter orsakade
av alkohol, narkotika,
dopning eller tobak.

Färre barn ska födas med skador orsakade av alkohol, narkotika, dopning eller tobak

INSATSER	ANSVARIG	UPPFÖLJNING
Screening och information till blivande och nyblivna föräldrar om skadeverkningar orsakade av ANDT	SLL (mödra- och barnhälsovård)	Andel gravida rökare vid inskrivning AUDIT till alla gravida
Erbjuda stöd till föräldrar med tobaksberoende	SLL (mödra- och barnhälsovård)	Andel gravida rökare/snusare vid graviditets v. 32 samt vid barnets inskrivning vid BVC
Erbjuda stöd till föräldrar med beroende- och missbruksproblematik	SLL i samverkan med kommunerna	Antal hänvisningar till vårdgivare
Fortsatt implementering av Socialstyrelsens nationella riktlinjer för sjukdomsförebyggande metoder inom hälso- och sjukvården.	SLL	Fortlöpande rapportering av samordningsinsatser
Uppföljning av antal barn som föds med ANDT-relaterade skador	SLL	Förlossningsenheterna rapporterar årligen till Socialstyrelsen

TIPS LOKALA AKTIVITETER

- Samordna stödresurser för blivande och nyblivna föräldrar och familjer via till exempel familjecentraler

Barn i familjer med missbruk, psykisk sjukdom eller psykisk funktionsnedsättning ska erbjudas ändamålsenligt stöd

INSATSER	ANSVARIG	UPPFÖLJNING
Utveckling av ett förstärkt föräldra- och barnperspektiv inom missbruks- och beroendevården, överenskommelse mellan KSL, HSF och SKL genom: - Personal inom socialtjänsten, beroendevården, psykiatri och kriminalvården erbjuds möjlighet att delta i fördjupningsutbildningen "Att stärka barn- och föräldraperspektivet i missbruks- och beroendevården" - Nationell kartläggning för att stärka barn- och föräldraperspektivet i missbruks- och beroendevården	KSL, SLL	Rapportering löpande Antal utbildningstillfällen, antal deltagare, utvärdering av utbildningstillfällena Rapport april 2013
Utveckla rutiner för att beakta barns behov av information, råd och stöd	SLL (Beroendecentrum)	Rapportering vid möten inom länssamarbetet
Nätverksträffar för samordnare av ledare för stödgrupper till barn i riskutsatta miljöer	Länsstyrelsen	Antal träffar och deltagare, utvärdering av träffarna
Kartläggning av aktörer som är involverade i olika utvecklingsarbeten som rör stöd till barn i riskutsatta miljöer	Länsstyrelsen, KSL	Redovisning av kartläggning till länssamarbetet, kommunerna och involverade organisationer
Utveckling av stöd till barn i familjer med missbruksproblematik - Förstudie, internetbaserad stödgruppsverksamhet - Pilotprojekt om rekrytering till barngruppsverksamhet - Webbenkät riktad till unga som växer upp i familjer med missbruksproblematik - Samordning av den nationella uppmärksamhetsveckan "Vart femte barn"	CAN i samarbete med bland annat kommuner, SKL och STAD	

TIPS LOKALA AKTIVITETER

- Barnhälsoteam, samverkan mellan förskola, socialtjänst och barnhälsovård
- Gruppverksamhet för barn som far illa och deras föräldrar
- Handlingsplan för anmälningsplikt

The background of the slide is a photograph of a nightclub scene. Several people are silhouetted against a bright, hazy background of purple and pink light. They are in various dynamic poses, suggesting dancing. In the upper part of the image, there are several small, circular stage lights. One person on the right is holding a tray with drinks. The overall atmosphere is energetic and social.

Mål 3:

Antalet barn och unga som börjar använda narkotika och dopningsmedel eller debuterar tidigt med alkohol eller tobak ska minska.

Minskad nyrekrytering till narkotika- och dopningsmissbruk

INSATSER	ANSVARIG	UPPFÖLJNING
Kartläggning vartannat år av ungdomars ANDT-vanor, brottslighet och utsatthet för brott, psykisk ohälsa samt risk- och skyddsfaktorer	Kommunerna i samverkan med Länsstyrelsen	Antal kommuner som genomför kartläggningar
Kompetenshöjande insatser om cannabis för professionella i ungdomars närhet*	Länsstyrelsen i samverkan med kommunerna och Polismyndigheten	Antal utbildningstillfällen, antal deltagare, utvärdering av utbildningstillfällena
Sprida effektiva arbetssätt till exempel MUMIN, 100 % ren hårdträning och Krogar mot knark till länets kommuner	Länsstyrelsen, SLL genom STAD	Antal utbildningstillfällen, antal deltagare, utvärdering av utbildningstillfällena
Sociala insatsgrupper för att minska nyrekrytering till kriminella gäng	Kommunerna i samverkan med Polismyndigheten	Antal ungdomar i sociala insatsgrupper Effektutvärdering 2012/2013
Kontaktpoliser kopplade till länets skolor för att underlätta samverkan mellan skola, socialtjänst och polis	Polismyndigheten	Antal kommuner och skolor i länet som har kontaktpoliser
Utveckling av polisens arbete mot dopning genom spridning av metoden 100% ren hårdträning, utbildning av poliser och utvecklade rutiner för att testa unga för dopning vid våldsbrott	Polismyndigheten	Antal träningsanläggningar som deltar i 100% ren hårdträning, antal poliser utbildade, antal testade vid våldsbrott

*Görs delvis inom ramen för Trestad 2, ett storstadssamarbete mellan Stockholm, Göteborg och Malmö

TIPS LOKALA AKTIVITETER

- Kompetenshöjning till professionella och föräldrar för att öka möjligheter till tidig upptäckt av droganvändning
- Uppmärksamma och åtgärda skolfrånvaro
- Samverkan med polisens ungdomsgrupper

Utveckla metoder för att barn och ungdomar inte ska börja använda tobaksprodukter

INSATSER	ANSVARIG	UPPFÖLJNING
Arbeta för att skolgårdar ska vara rökfria och skoltiden är tobaks- och rökfri	Länsstyrelsen i samverkan med länets kommuner	Antal skolor i länets kommuner som är rök- och/eller tobaksfria
Utbildning för skolsköterskor i samtalsmetoden Sotis (Samtal Om Tobak I Skolan)	SLL (CES)	Antal skolor som arbetar med SOTIS, antal utbildningar, antal deltagare
Utbildning för lärare i Unplugged, ett ANT-program för högstadiet	SLL (CES)	Antal skolor som arbetar med Unplugged, antal utbildningar, antal deltagare
Studier: - Vad har policy mot tobak i skolan för effekt på eleverna? - Vattenpipsrökning bland ungdomar: betydelse och samvariation med andra drogvänor	SLL (CES)	Rapportering sker via Folkhälsoguiden (kort notis) samt KI rapporter
Rekommendationer ska tas fram till lagstiftare och andra beslutsfattare kring hur barn och unga ska skyddas mot tobakens skadeverkningar och tobaksindustrins påverkan	Stockholms län landsting i samverkan med nationella organisationer mot tobak	
Kartläggning av i vilken utsträckning stöd erbjuds unga som börjat röka eller snusa	SLL (CES)	Analys av BROMS-materialet + eventuellt urvalbaserad enkätsundersökning – rapporteras via Folkhälsoguiden
Utveckla och utvärdera insatser riktade till skolelever, skolpersonal samt skolhälsovård för att förbättra det tobakspreventiva arbetet inom skolan	SLL (Sluta Röka Linjen)	

TIPS LOKALA AKTIVITETER

- Rökfria skolgårdar
- Samverkan kring tillsyn av tobaksförsäljning

Ökad användning av befintliga verksamma metoder för att skjuta upp alkoholdebuten och minska den skadliga alkoholkonsumtionen

INSATSER	ANSVARIG	UPPFÖLJNING
Fortsatt utveckling av de antilangningsinsatser som genomförs i länet. Verka för att fler mobiliserande insatser görs och att insatserna samordnas.	Länsstyrelsen i samverkan med Polisen, länets kommuner och berörda myndigheter	Antal genomförda insatser/kampanjer, spridning av insatserna och mottagande hos målgruppen
Förankra och sprida användningen av Kronobergsmodellen i länet	Polisen i samverkan med länets kommuner	Antal samverkansavtal där metoden är inskriven
Stödja arbetet med föräldraprogrammet Effekt genom regionalt nätverk	Länsstyrelsen i samverkan med länets kommuner	Antal träffar i regionala nätverket, antal kommuner som arbetar med metoden Effekt
Förstudie som ser över möjligheterna att minska utköp av alkohol och tobak till underåriga från unga vuxna	CAN i samarbete med Länsstyrelsen i storstads-länen, Polisen m.fl.	Litteraturstudie och rapport om resultaten från förstudien redovisas till FHI

TIPS LOKALA AKTIVITETER

- Använda metoder som Effekt och Kronobergsmodellen
- Öka antal alkoholfria miljöer för unga
- Arbeta för ökat föräldraengagemang i ANDT-arbetet, ex nattvandring
- Drogfria fritidsaktiviteter för unga

En hälsofrämjande skola

INSATSER	ANSVARIG	UPPFÖLJNING
Stöd till kommunerna i att stimulera skolorna till att arbeta med ANDT-frågorna	Länsstyrelsen, SLL (CES)	Antal kommuner där alla skolor har policy och handlingsplaner som lyfter ANDT-arbetet

Det regeringsuppdrag som följer på detta prioriterade mål har gått till Skolverket och ligger därmed på nationell nivå.

TIPS LOKALA AKTIVITETER

- Fungerande rutiner för tidig upptäckt av droganvändning
- Uppmärksamma och åtgärda skolfrånvaro
- Införa rökfria skolgårdar
- Arbeta för ökad skoltrivsel
- Aktuella, förankrade och väl kända ANDT-policys och handlingsprogram

Ett ökat deltagande av föräldrar, idéburna organisationer och näringsliv i det förebyggande arbetet

INSATSER	ANSVARIG	UPPFÖLJNING
Stödja kommunerna i länet i arbetet med att skapa lokala överenskommelser med idéburna organisationer	CAN, Länsstyrelsen	Antal kommuner som har lokala överenskommelser
Årlig regional mässa "Mot samma mål" för offentlig och idéburen sektor tillsammans	CAN i samverkan med Länsstyrelsen och ett antal idéburna organisationer i länet	Antal deltagare, deltagarutvärdering
Föräldratelefon, en telefonlinje dit oroliga föräldrar och andra anhöriga kan ringa	Polisen	Försöksverksamhet 2012, uppföljning sker inom Polismyndigheten och beslut om fortsatt verksamhet tas efter utvärdering
Inrätta en referensgrupp för idéburna organisationer för att fånga behov och skapa möjligheter för erfarenhetsutbyte och samverkan	Länsstyrelsen	Antal möten

TIPS LOKALA AKTIVITETER

- Lokala överenskommelser med idéburna organisationer
- Villkora föreningsbidrag mot förankrad policy för drogfri verksamhet
- Skapa mötesplatser för föräldrar

A photograph of two men from behind, embracing each other against a grey, textured wall. They are both wearing dark jackets and blue jeans. The man on the right has a white shirt visible under his jacket. The ground is paved with dark tiles.

Mål 4:

Antal personer som utvecklar skadligt bruk, missbruk eller beroende av alkohol, narkotika, dopningsmedel eller tobak ska minska.

Hälso- och sjukvårdens arbete med att förebygga ANDT-relaterad ohälsa ska utvecklas

INSATSER	ANSVARIG	UPPFÖLJNING
Sprida och tillämpa Socialstyrelsens nationella riktlinjer för sjukdomsförebyggande metoder	SLL	Antal utbildningsinsatser, antal deltagare
Stöd (utöver ordinarie stöd inom hälso- och sjukvården) ges genom Alkoholhjälpen, Alkohollinjen, Dopingjouren, Sluta Röka Linjen, Rökfri, Vårdguiden samt genom mottagningarna Riddargatan 1 och Livsstilsmottagningen	SLL	Antal samtal/besökare inom de olika stödverksamheterna redovisas till SLL
Utbildning inom tobaksavvänjning och motiverande samtal samt nätverksträffar för tobaksavvänjare i länet	SLL (CES)	Antal utbildningar, antal deltagare, antal nätverksträffar
Utvecklingsarbete med att ta emot remisser från vårdgivare vad gäller rökfria operationer och rökfri cancervård och cancerrehabilitering samt från primärvården	SLL (CES)	Antal remisser som behandlas av SRL
Utveckla och anpassa Sluta Röka Linjens tjänster för att i större utsträckning nå ut till hälso- och sjukvården och till de grupper som röker mest i samhället	SLL (CES)	Utvecklingsarbete, redovisas i verksamhetsberättelse

TIPS LOKALA AKTIVITETER

- Information om vart man kan få råd och stöd
- Erbjuda tobaksavvänjning och sprida information om den
- Arbeta för rökfria arbetsplatser

Minskat riskbruk och intensivkonsumtion av alkohol bland studenter och bland unga vuxna med psykisk ohälsa

INSATSER	ANSVARIG	UPPFÖLJNING
Utbildningsinsatser för serveringsansvariga inom högskolornas och universitetets kår- och pubverksamhet	STAD	Antal utbildningsinsatser, antal deltagare
Insatser i samband med studentfester	Polisen, STAD	Antal utbildningstillfällen, antal tillsynade studentfester
Student 13-15; gemensamma insatser i samband med studentfester och studentflak	Polisen, Stockholms stad	Antal skolmöten, antal tillsyn av studentfester och studentflak

TIPS LOKALA AKTIVITETER

- Samverkan med universitet och högskolor kring Ansvarsfull Alkoholservering
- Arbeta med ANDT-frågorna via ungdomsmottagningarna

Förutsättningarna för tandvården att arbeta med tobaksprevention bör öka

INSATSER	ANSVARIG	UPPFÖLJNING
En översyn av barn- och ungdomstandvården inför 2015 avses omfatta att även värdera och aktivera tandvårdens roll i det tobaksförebyggande arbetet	SLL	Av relaterade krav i vårdavtal

TIPS LOKALA AKTIVITETER

- Samverkan med folktandvården kring tobaksavvänjning och information om tobaksskador

Förutsättningarna att i ett tidigt skede kunna uppmärksamma och åtgärda ANDT-problem i arbetslivet bör förbättras

INSATSER	ANSVARIG	UPPFÖLJNING
Sprida information om arbete som syftar till att skapa rökfri arbetstid	Länsstyrelsen	Antal genomförda informationsinsatser och deltagande organisationer
Spridning av kunskap om effektiva insatser mot tobak inom tandvården	SLL (CES), efter resultat från en pågående KI studie som först rapporteras till Socialstyrelsen	Kunskapssammanställning, sprids via Folkhälsoguiden/Vårdguiden

TIPS LOKALA AKTIVITETER

- Insatser för att öka antalet aktuella policys innehållande riktlinjer för stöd och behandling vid risk- och missbruk, representation och lotterier
- Alkolås i företagsbilar

Mål 5:

Personer med missbruk eller beroende ska ha ökad tillgång till vård och stöd av god kvalitet.

Tillgång till kunskapsbaserade vård- och stödinsatser ska öka

INSATSER	ANSVARIG	UPPFÖLJNING
Det pågår ett ständigt utvecklingsarbete för att öka de kunskapsbaserade insatserna inom missbruks- och beroendevården	SLL och kommunerna	Varje år avtalsuppföljning Varje år socialstyrelsens öppna jämförelser
Utbildningsinsatser för personal inom missbruks- och beroendevården, exempelvis HAP, AUDIT, DUDIT, ASI, ADAD och MI	KSL och SLL på uppdrag av Regionala samrådet för länets missbrukspolicy	Antal utbildningar, antal deltagare, användning av kunskaperna
Förbättrad vård och behandling av dopningsmissbrukare - Framtagande av vård- och behandlingsprogram för framför allt primärvårdspersonal - Genomförande av programmet på ett urval primärvårdsmottagningar i länet - Möjligheterna att utvärdera programmet och vid goda resultat sprida det vidare inom länet ska ses över	Dopingjouren	Antal utbildningar, antal deltagare, användning av vård- och behandlingsprogrammet Eventuell utvärdering och spridning av behandlingsprogrammet
Brucarrevisioner har genomförts på tio beroendemottagningar i länet och resultaten från dessa ska spridas genom konferens 2013	SLL och KSL	Strategi för uppföljning av revisionens resultat och återkommande användning av metoden förs i det regionala samrådet

En tydligare och mer ändamålsenlig ansvarsfördelning mellan huvudmännen för missbruks- och beroendevården ska uppnås/

Regionala och lokala skillnader i kvalitet, tillgänglighet och resultat ska minska

INSATSER	ANSVARIG	UPPFÖLJNING
Fortsatt arbete enligt "Policy för att förebygga och behandla missbruk och beroende"	KSL, SLL, länets kommuner	Årlig uppföljning i Regionala samrådet
Integrerade beroendemottagningar där SLLs beroendevård och kommuners/stadsdelars socialtjänst samverkar	SLL i samarbete med länets kommuner	
35 lokala integrerade beroendemottagningar för vuxna		
23 MiniMarior för ungdomar och unga vuxna		

Mål 6:

Antalet döda och skadade på grund av sitt eget eller andras bruk av alkohol, narkotika, dopningsmedel eller tobak ska minska.

Antalet döda och skadade i trafiken på grund av alkohol och andra droger ska minska

INSATSER	ANSVARIG	UPPFÖLJNING
Fungerande SMADIT-verksamhet i hela länet	Polisen och SLL i samverkan med Tullverket, Kustbevakningen, Catio Maria, Länsstyrelsen och länets kommuner	Antal personer som får erbjudande om samtal Antal personer som tackat ja till samtal Antal personer som fullföljer behandling
Möjligheterna för polisen att genomföra rutinmässiga prov för att se om förare är påverkade av narkotika ses över - Upphandling av sållningsinstrument för narkotika - Översyn gällande behov av ändring av lagstiftning	Rikspolisstyrelsen/ Polismyndigheten	Rapportering vid möten inom länsamarbetet

TIPS LOKALA AKTIVITETER

- Alkolås i företagsbilar
- Delta i SMADIT-samverkan
- Insatser i gymnasieskolan exempelvis "Don't drink and drive"

Antalet döda och skadade på grund av alkohol-, narkotika- och dopningsrelaterat våld ska minska

INSATSER	ANSVARIG	UPPFÖLJNING
Fortsatt arbete med att förankra och sprida metoden "Ansvarsfull alkoholservering"	Länsstyrelsen i samverkan med berörda aktörer	Antal utbildningstillfällen, antal deltagare
Stödja kommunerna i arbetet med att öka antalet "Krogar mot Knark"	Länsstyrelsen och STAD	Antal kommuner som deltar i nätverket Antal krogar och restauranger som arbetar efter metoder
Arbeta för att "Kronobergsmodellen" används i hela länet	Polisen i samverkan med länets kommuner	Antal alkoholrelaterade våldsbrott bland ungdomar
Stödja kommunerna i arbetet med att förankra metoden "100 % ren hårdträning" bland träningsanläggningar	STAD	Antal kommuner och träningsanläggningar som arbetar enligt metoden
Stödja samordningen vad gäller arbetet mot våld i nära relationer	Länsstyrelsen	Antal plattformar för samverkan, lägesrapportering 2012 och 2014

TIPS LOKALA AKTIVITETER

- Använda metoderna Ansvarsfull alkoholservering, Kronobergsmodellen, Krogar mot Knark och 100 % ren hårdträning
- Aktivt fältarbete

Dödligheten bland ungdomar och unga vuxna på grund av alkohol-förgiftningar och experimenterande med droger ska minska

INSATSER	ANSVARIG	UPPFÖLJNING
Tidiga varningssignaler på riskbruk/missbruk ska uppmärksammas och behandlas. Samverkan mellan hälso- och sjukvården och kommunala verksamheter utvecklas	SLL och länets kommuner i samverkan	

TIPS LOKALA AKTIVITETER

- Kompetenshöjande insatser om droger till vuxna i ungdomars närhet
- Arbeta enligt Kronobergsmodellen
- Arbeta enligt metoden Krogar mot Knark

Medvetenheten i hela befolkningen om ANDT-användningens effekter på hälsan bör öka

INSATSER	ANSVARIG	UPPFÖLJNING
Utbildningsinsatser om dopning för målgrupper både inom det förebyggande arbetet och inom vård- och behandlingsarbetet	SLL, Länsstyrelsen i samverkan med länets kommuner	Antal utbildningstillfällen, antal deltagare, utvärdering av utbildningstillfällena
Information om cannabis för föräldrar och professionella i ungdomars närhet	Länsstyrelsen, SLL (beroendecentrum), Polisen och länets kommuner	Antal utbildningstillfällen och informationsmaterial
Kampanjen "TÄNK OM" för att väcka vuxnas medvetenhet om ungdomars tillgång till alkohol	Länsstyrelsen i samverkan med länets kommuner	Antal informationstillfällen
Information om ANDT på Vårdguiden på nätet, genom telefonrådgivning och i tidning	SLL	Besöksstatistik

Mål 7:

**En folkhälsobaserad
och restriktiv syn på
ANDT inom EU och
internationellt.**

Genom en aktiv omvärldsbevakning inom respektive myndighets sakområden förs aktuell kunskap och utveckling in till länssamarbetet rörande ANDT-frågorna ur ett EU-perspektiv.

Målområde 7, "En folkhälsobaserad och restriktiv syn på ANDT inom EU och internationellt" rör internationella insatser och beskrivs därför inte närmare i denna regionala plan.

Länssamarbetet för
ANDT-frågor i Stockholms län

LÄNSSTYRELSEN
I STOCKHOLMS LÄN

Polismyndigheten
i Stockholms län

Tullverket

Stockholms läns landsting

ANDT